

INDICACIONS I TÈCNIQUES QUIRÚRGIQUES DELS ESTOMES: QUAN, COM I PER QUÈ? PLANIFICACIÓ PREOPERATÒRIA

IV Jornada AIS-BE Cirurgia General
Dra. Montse Juvany
Servei de Cirurgia General- Hospital Plató
26 de febrer del 2016

Índex

- Definició estoma i ostomia
- Tipus estomes
- Quan, com i perquè cal fer un estoma
  - Estomes Digestius: Urgent/Electiva
  - Estomes Urològics
- Detalls de tècnica quirúrgica
- Planificació preoperatòria (marcatge estoma)

Definició estoma i ostomia

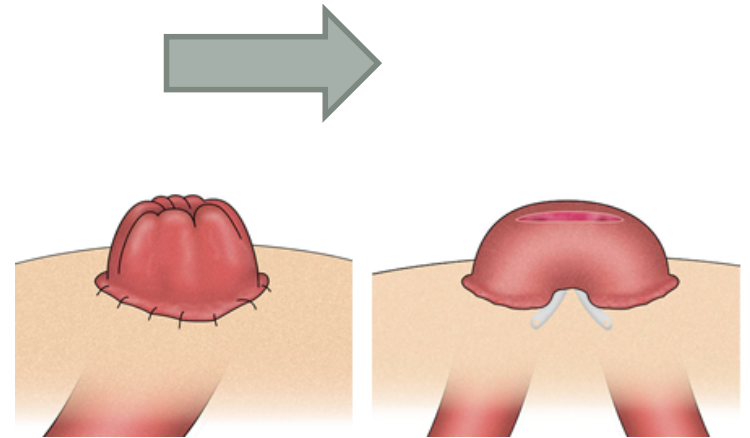
- Estoma (terme del grec **stoma**, significa boca): obertura quirúrgicament creada que uneix part d'una cavitat corporal amb l'exterior
- Ostomia: procediment quirúrgic que permet la creació d'un estoma. Pot ser:
  - Colostomia (còlon) 55 %
  - Ileostomia (ileon) 31%
  - Urostomia (urèters abocats a un segment de ileon desfuncionalitzat) 14%

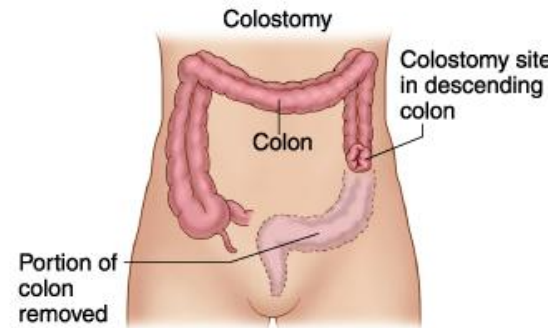
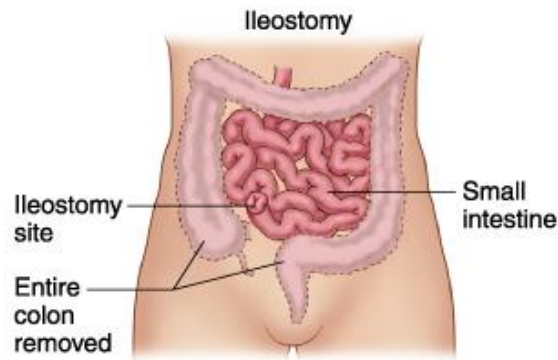
Quan cal fer un estoma?

- La creació d'un estoma **MAI** és desitjable, **tècnica de necessitat**
- **Diagnòstics** que motiven la realització d'un estoma són **molt diferents**:
  - càncer colo-rectal (36%) ;
  - malaltia inflamatòria intestinal (15%);
  - càncer vesical (12%);
  - diverticulitis (11%);
  - altres càncers (ginecològics) o patologies que ocasionin disfuncions (oclusió, perforació o traumatisme) (26%).

Tipus d'estomes

- Segons el tipus d'intestí:
  - *Ileostomies vs. Colostomies*
- Segons la funcionalitat:
  - *Terminals vs. Laterals*
- Segons el temps de permanència:
  - *Temporals vs. Definitius*

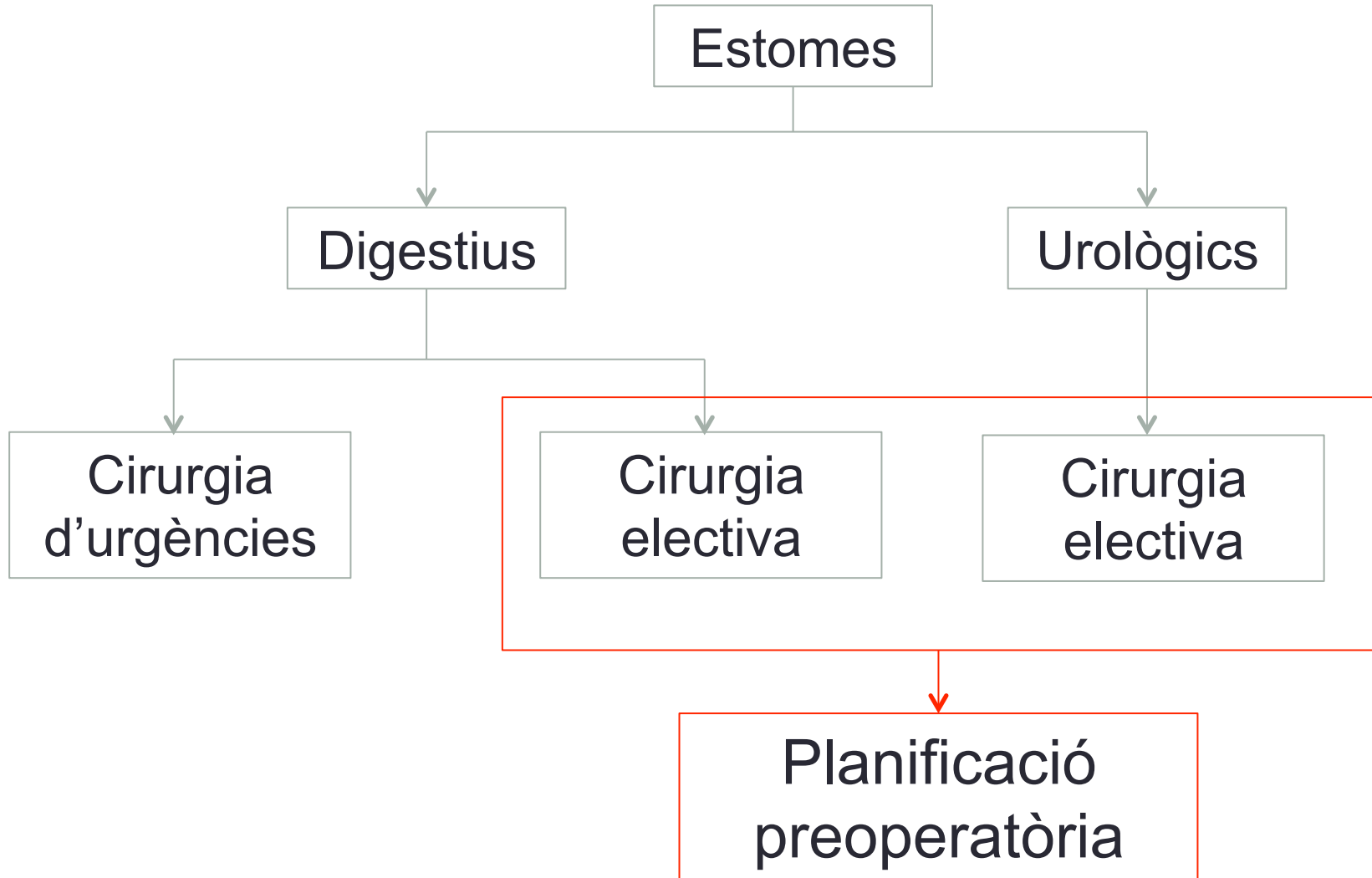

Ileostomia	Colostomia
FID	FIE
Sortida en sortidor (conté enzims digestius)	Sortida més moderada
Contingut líquid o semi-líquid	Semi-sòlid o sòlid
Dèbit 500-1000 mL/dia	Dèbit 200-300 mL/dia

Quan, com i per què?

Estoma digestiu/Cirurgia urgent

- Diagnòstics que condicionen creació d'un estoma:
  - **Oclusió intestinal**
  - **Perforació intestinal**
  - Politraumatisme abdominal
- Etiologia:
  - **Càncer colo-rectal**
  - **Malaltia diverticular**
  - **Malaltia inflamatòria intestinal**
  - Traumatisme

Estoma digestiu/ Cirurgia urgent (TEMPORALS)

Impossibilitat anastomosi per alt risc de dehiscència d'anastomosi intestinal:
xoc sèptic, alt grau peritonitis, immunosupressió, inestabilitat hemodinàmica,...

**Oclusió/ perforació per càncer colo-
rectal**

**Perforació per
diverticulitis**

**Megacòlon tòxic
per colitis
ulcerosa**

Còlon dret

Còlon esquerre/
sigma

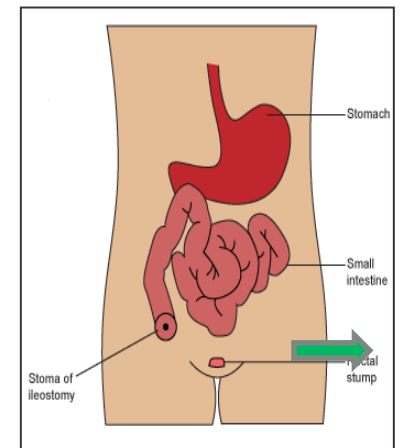
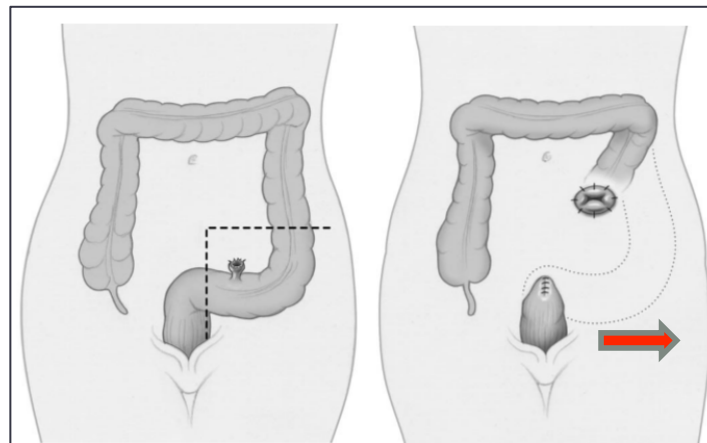
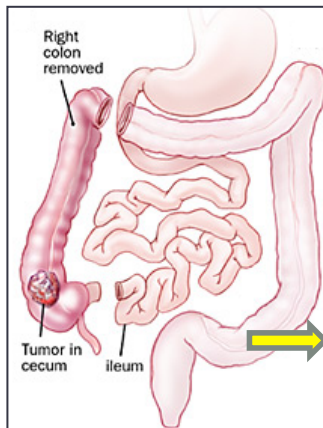
Sigma

Còlon sencer

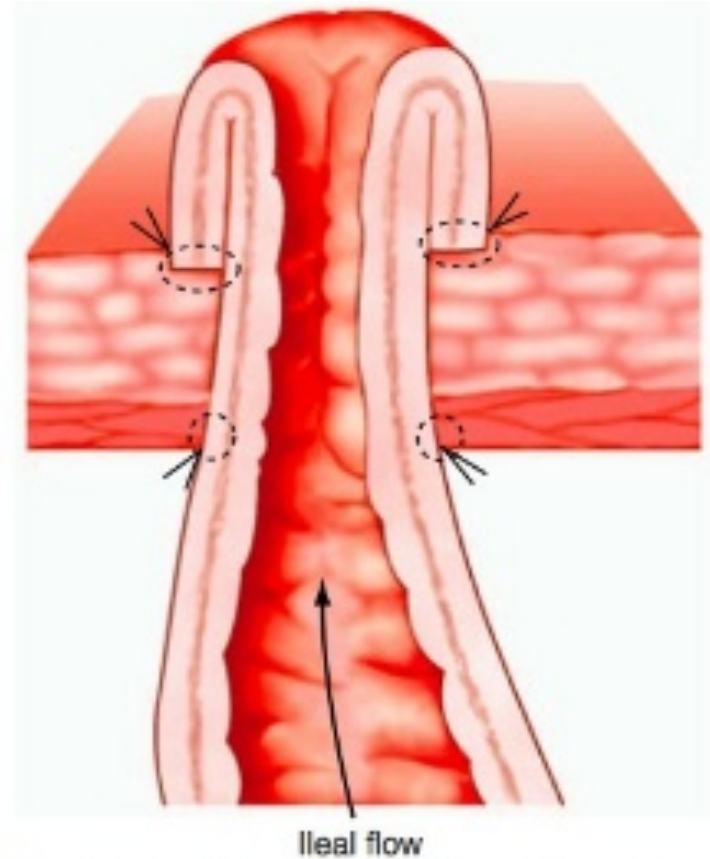
Hemicolectomia D
Ileostomia
terminal i fístula
mucosa (còlon T)

Cirurgia de Hartmann
Colostomia terminal

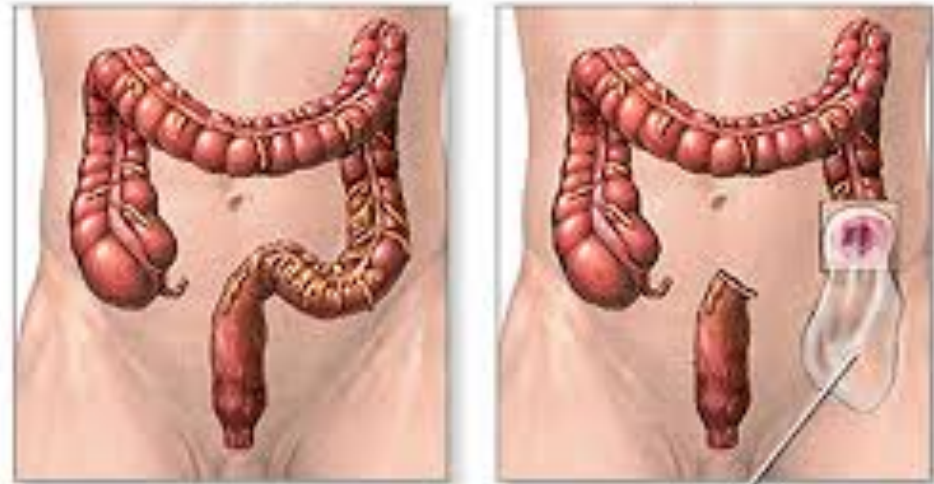
Colectomia
subtotal
Ileostomia
terminal

Ileostomia terminal de Brooke i fístula mucosa (hemicolectomia D)

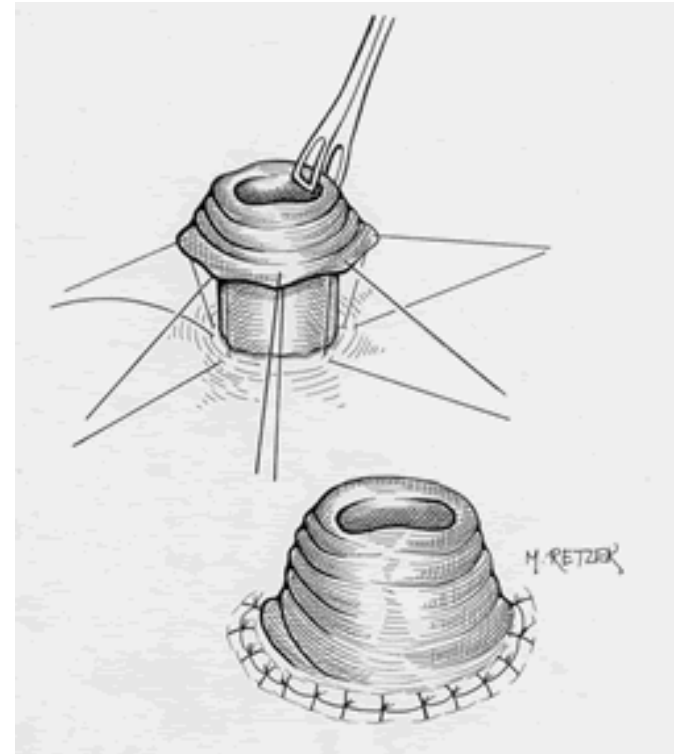
Colostomia terminal (IQ Hartmann)

COLOSTOMIA

Ileostomia terminal de Brooke (colectomia subtotal)

Estoma digestiu/Cirurgia electiva

- Diagnòstics que condicionen creació d'un estoma:
  - Impossibilitat de preservació dels esfínters
  - Disfunció esfinteriana
  - Anastomosi colo-rectal o colo-anal d'alt risc
- Etiologia:
  - Càncer rectal

Estoma digestiu/ Cirurgia electiva

CÀNCER RECTAL

**CÀNCER DE RECTE
ULTRABAIX (< 3 cm)**

CÀNCER DE RECTE MIG/BAIX

No permet preservació dels esfínters del anus, impossibilitat d'anastomosi

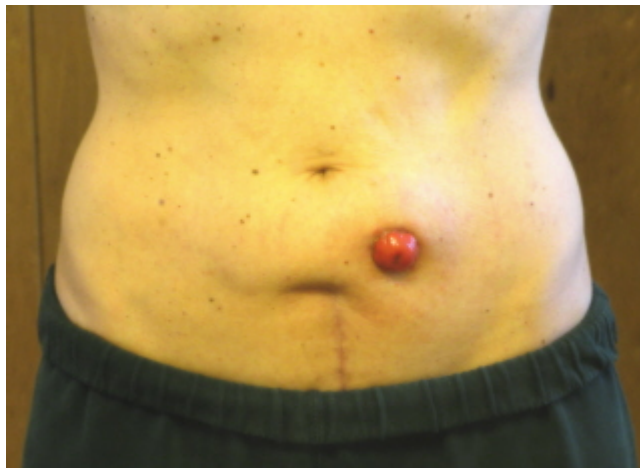
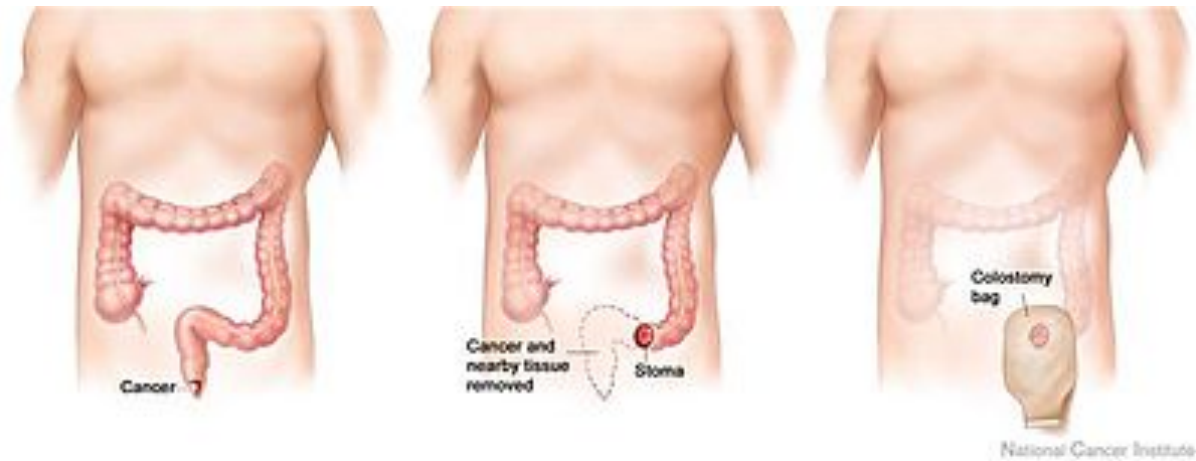
Anastomosi colorectal és d'alt risc: mala vascularització, radioteràpia preoperatòria. La ileostomia de protecció no disminueix el risc de dehiscència d'anastomosi (però sí les conseqüències)

Cirurgia de Miles
(amputació abdomino-perineal)
Colostomia terminal (DEFINITIVA)

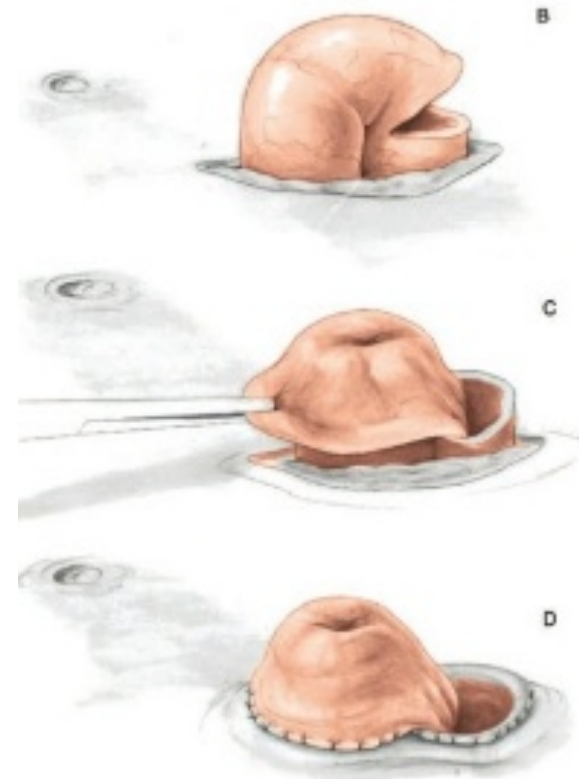
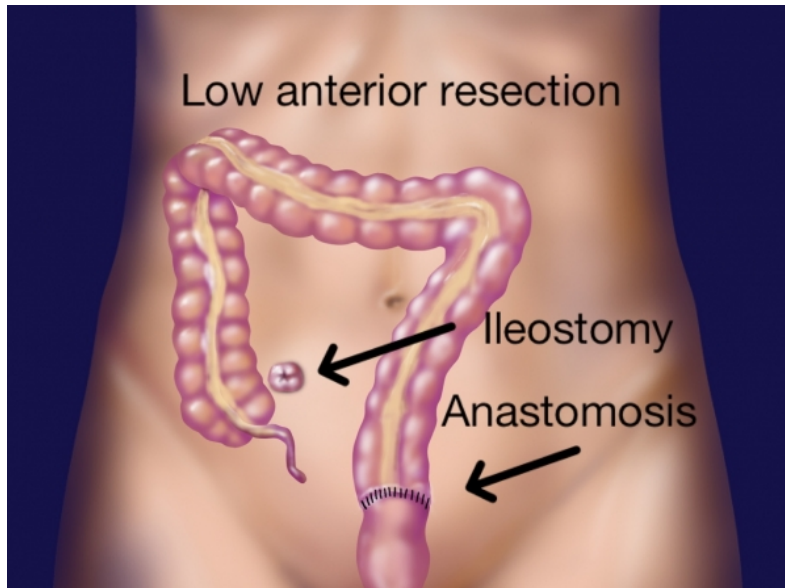
Ressecció anterior de recte amb
ileostomia de protecció
ileostomia lateral o "en
nansa" (TEMPORAL)

Colostomia terminal. Cirurgia Miles

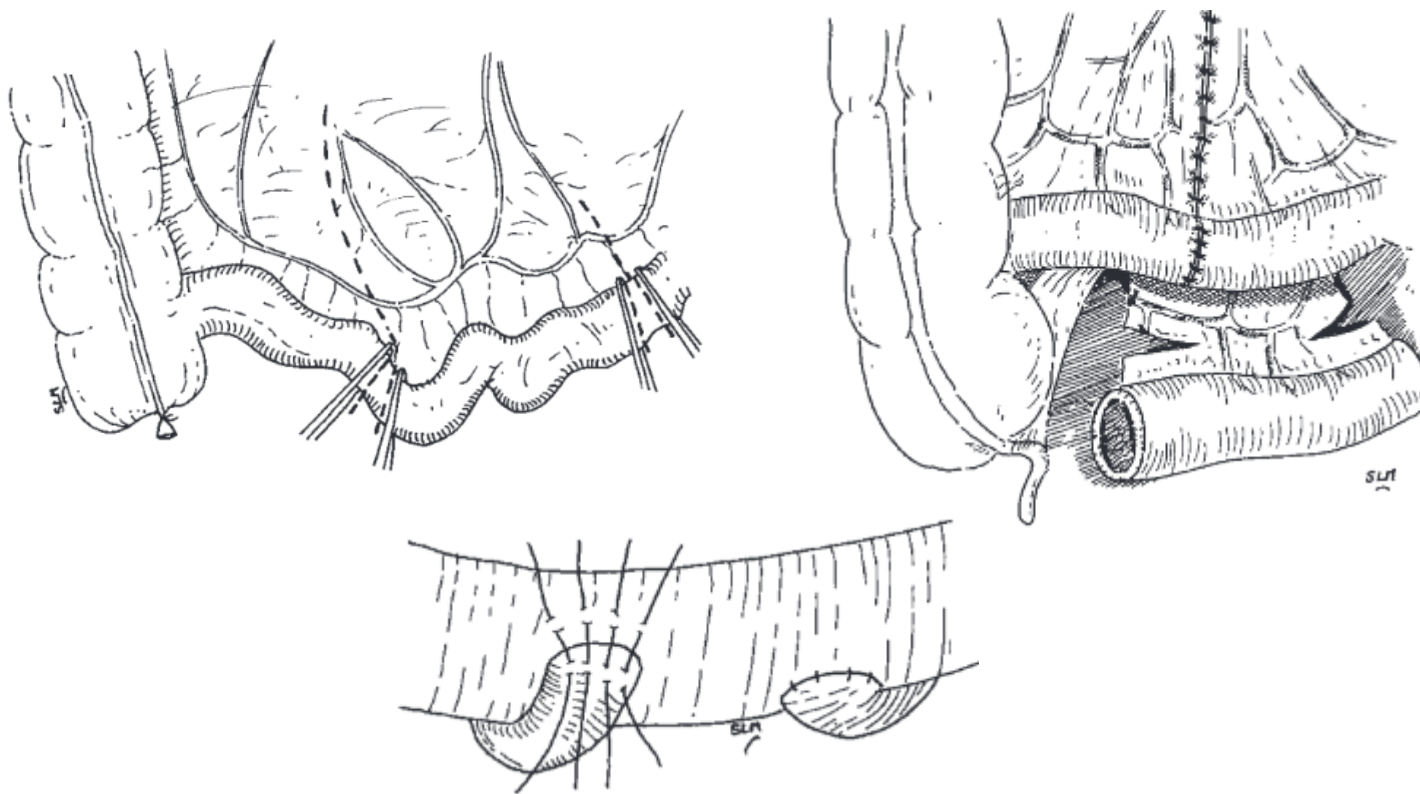

Ileostomia lateral (en nansa)

Estoma urològic / Cirurgia de Bricker

- Cisto-prostatectomia radical amb uretero-ileostomia cutània
- Principal indicació: càncer de bufeta (DEFINITIVA)

Detalls de tècnica quirúrgica

- Posició estoma transrectal
- Mínima contraobertura (2 dits)
- Evitar tensió de l'estoma, assegurar bona vascularització
- Ileostomia: ileon evertit 3-4 cm amb un diàmetre de 2,5-3 cm

- Colostomia: còlon evertit 1-2 cm amb un diàmetre de 3-4cm

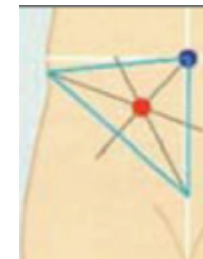
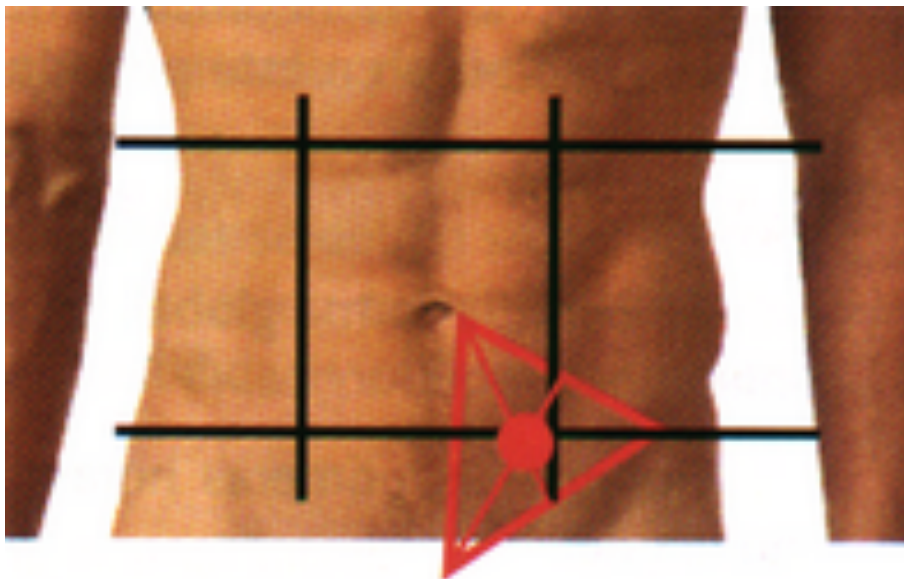

Planificació preoperatòria

- 1) Informació al pacient
- 2) Marcatge de l'estoma (infermera estomaterapeuta)
- 3) Treball multidisciplinar/ coordinació entre nivells assistencials (cirurgià, metge de família, infermera)

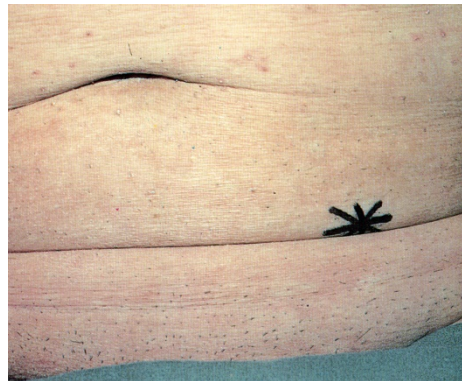
Marcatge de l'estoma

- Objectiu principal del marcatge: garantir la correcta adaptació del dispositiu de l'estoma per a evitar fugues de l'estoma i irritació de la pell periostomia.
- Punts de marcatge:
  - Ileostomia, urostomia: unió de les 2 bisectrius que forma el triangle que forma melic, espina ilíaca A-S dreta i pubis.
  - Colostomia: igual però amb la espina ilíaca A-S esquerra.

Marcatge de l'estoma (II)

- Un cop marcat la zona de sortida de l'estoma, cal fer una prova dinàmica amb bossa: decúbit supí, assegut, de peu.
- En pacients obesos, cal pujar el punt de marcatge per tal d'evitar que l'estoma es desplaci cap a baix.

Moltes gràcies.
Alguna pregunta?